

United Nations
SERBIA

ПРАВОСУДНА
АКАДЕМИЈА

Директна примена стандарда Уједињених нација за заштиту људских права

UNIVERSAL DECLARATION OF
HUMAN RIGHTS

YEARS

#STANDUP4HUMANRIGHTS

Пројекат се спроводи уз подршку УН Програма редовне техничке сарадње (RPTC) који у Републици Србији имплементира Тим за људска права Уједињених нација у Србији

Директна примена стандарда људских права УН у поступцима пред домаћим судовима

Тематски модул: **Дискриминација**

ГОВОР МРЖЊЕ

1. РЕЛЕВАНТНИ УН ИЗВОРИ - СТАНДАРДИ

Међународни пакт о грађанским и политичким правима

(„Службени лист СФРЈ – Међународни уговори, број 7/1971)

Члан 2.

2. Државе уговорнице овог Пакта обавезују се да поштују и да зајамсе права призната у овом Пакту свим појединцима који се налазе на њиховој територији и потпадају под њихову власт без икаквог разликовања, нарочито у погледу расе, боје, пола, језика, вероисповести, политичког или сваког другог убеђења, националног или друштвеног порекла, имовине, рођења или другог статуса.

Државе уговорнице овог Пакта се обавезују да, у складу са својим уставним поступцима и са одредбама овог Пакта, предузму потребне кораке ради усвајања таквих мера законодавног или другог карактера, погодних да се остваре права призната у овом Пакту која још нису предвиђена.

3. Државе уговорнице овог Пакта се обавезују да:

а) обезбеде сваком лицу чија права и слободе признате овим Пактом буду повређени, да располаже правом делотворне жалбе чак и онда када би повреду пошинула лица која су радила у обављању својих службених дужности;

б) обезбеде да надлежна судска, управна или законодавна власт, или свака друга власт која је према законодавству државе надлежна, решава о правима лица које уложе жалбу и да развијају могућности судских правних лекова.

ц) да обезбеде да надлежне власти поступе по свакој жалби која се усвоји као оправдана.

Члан 18. став 4.

Законом се се забранити свако заговарање националне, расне или верске мржње које представља подстицање на дискриминацију, непријатељство или насиље.

Међународна конвенција о укидању свих облика расне дискриминације

("Службени лист СФРЈ", бр. 31/67)

Члан 2. став 2. Државе чланице се предузети, ако околности то захтевају, у социјалној, економској, културној и осталим областима, посебне и конкретне мере за одговарајуће обезбеђивање развоја или заштите извесних расних група или појединаца који припадају овим групама ради гарантовања под условима једнакости, пуног остварења права човека и основних слобода. Ове мере не могу ни у ком случају имати за резултат одржање неједнаких или различитих права за разне расне групе, кад се постигну циљеви због којих су ове мере биле предузете.

Остали УН извори

Декларација УН о укидању свих облика нетолеранције и дискриминације засноване на вероисповести и верским уверењима, Проглашена Резолуцијом 36/55, Генералне скупштине Уједињених нација, 25. новембра 1981

Декларација о правима особа које припадају националним или етничким, верским и језичким мањинама, усвојена на 47. заседању Генералне скупштине Уједињених нација, 1992. године, резолуција бр. 47/135

2. ДОМАШАЈ УН СТАНДАРДА

УН стандарди у области забране говора мржње пре свега се проналазе у конвенцијама, Међународном пакту о грађанским и политичким правима, Међународном пакту о елиминацији свих облика расне дискриминација, Конвенције о правима детета, Конвенције о елиминацији свих облика дискриминације жена, Конвенција против тортуре, другог суровог, нехуманог и понижавајућег поступања или кажњавања, Међународна конвенција о заштити права свих радника миграната и чланова њихових породица (Србија није ратификовала), Конвенција о спречавању и кажњавању злочина геноцида, Конвенција о статусу избеглица.

Даље се стандарди развијају и кроз одређени, не мали број општих коментара, пре свега Комитета за људска права, а забрана говора мржње добија јасније обресе и кроз декларације Генералне скупштине и тиме чини јасну целину заштите од говора мржње.

Општи коментар бр. 11 Комитета за људска права

Члан 20 Пакта прописује да ће свака пропаганда у корист рата и свако заговарање националне, расне или верске мржње које представља подстицање на дискриминацију, непријатељство или насиље, бити забрањено законом. Према мишљењу Комитета, захтеви да се ове активности забране су у потпуности у складу с правом на слободу изражавања гарантовану чланом 19, чије уживање носи са собом одређене дужности и одговорности. Забрањивање на основу става 1 се односи на све форме пропаганде које предствалају претњу или доводе до агресије или нарушавања мира супротно Повељи Уједињених Нација, док се став 2 противи сваком заговарању националне, расне или верске мржње које представља подстицање на дискриминацију, непријатељство или насиље, било да таква пропаганда или подстицање имају унутрашњи или спољни карактер. Став 1 члана 20 не забрањује подстицање на суверено право на самоодбрану и право народа на самоопредељење и независност у складу с Повељом Уједињених нација. Да би члан 20 био делотворан, требало би донети закон из ког ће бити јасно да су пропаганда и заговарање из члана 20 супротни државној политици, као и прописати одговарајуће санкције у случају кршења ове забране. Комитет стога верује да би државе чланице које још увек нису ово учиниле требало да предузму све неопходне мере да би испуниле обавезе из члана 20, те да оне саме треба да се уздрже од било какве пропаганде или заговарања мржње (**пар. 2**)

Општи коментар бр. 18 Комитета за људска права

Забрана дискриминације, заједно с начелом једнакости пред законом и једнаке законске заштите без икакве дискриминације, чини основни и општи принцип који се односи на заштиту људских права. Стога члан 2. став 1. Међународног пакта о грађанским и политичким правима обавезује сваку државу уговорницу да поштује и обезбеђује свим особама на својој територији и у својој надлежности права гарантована Пактом без икаквог разликовања, нарочито на основу расе, боје, пола, језика, вероисповести, политичког или било ког другог мишљења, националног и друштвеног порекла, имовине, рођења или другог статуса. Члан 26. не обезбеђује само да свим појединцима једнакост пред законом, као и једнаку законску заштиту, већ и забрањује икакву дискриминацију на основу закона и јемчи свим лицима подједнаку и ефикасну заштиту против сваке дискриминације на било

ком основу, као што је раса, боја, пол, језик, вероисповест, политичко или било које друго мишљење, национално и друштвено порекло, имовина, рођење или други статус.

Начело забране дискриминације је толико важно да члан 3. обавезује сваку државу уговорницу да обезбеди једнако право мушкараца и жена на уживање свих права гарантованих Пактом. Док члан 4. став 1. допушта државама чланицама да предузму мере којима се укидају извесне обавезе предвиђене Пактом у време опште опасности, исти члан захтева, интер алиа, да те мере не повлаче дискриминацију засновану искључиво на раси, боји, полу, језику, вероисповести или друштвеном пореклу. Штавише, члан 20. став 2. обавезује државе уговорнице да законом забране свако заговарање националне, расне или верске мржње која предствала подстицање на дискриминацију.

Општи коментар бр. 23 Комитета за људска права УН

Појмови употребљени у члану 27. указују на то да су лица која он треба да штити припадници одређене групе са заједничком културом, вероисповести и/или језиком. Ови појмови такође указују на то да лица која он штити не морају нужно да буду држављани државе уговорнице. У вези с тим, обавезе које произилазе из члана 2(1) су такође релевантне, пошто тај члан захтева од државе уговорнице да свим појединцима на својој територији и под својом јурисдикцијом пружи права зајемчена Пактом, изузев оних права која се изричито односе на држављане, као што су на пример политичка права из члана 25. Према томе, држава чланица не може да ограничи примену члана 27. само на своје држављане (**пар. 5.1**).

Ставови Комитета за људска права

J. P.T. и W.G. партија против Канаде, 1983.

J.P.T, канадски држављанин, и партија W.G. покушали су да промовишу политику партије путем снимљених порука које су се могле чути позивом на одговарајући телефонски број. У тим порукама, грађани су упозорени да Јеврејски финансијски моћници изазивају ратове, незапосленост, инфлацију и колапс светских вредности и принципа. Комитет је сматрао да овакво поступање представља ширење политике расне или религијске мржње, која је забрањена чланом 20.

Росс против Канаде, 2000.

Комитет је пронашао да премештај професора који је изражавао антисемитске ставове у својим књигама, памфлетима и током јавних наступа представља ограничење његове слободе изражавања, али је ово ограничење у конкретном случају допуштено зато што је уперено против изјава „чија је природа таква да подижу или учвршћују антисемитска осећања”. Из тог разлога, неопходно је заштитити право јеврејске заједнице на слободу од религијске мржње и омогућити јеврејској деци да похађају школу у којој нема предрасуда, стереотипа и нетолеранције. Комитет је нагласио да слобода изражавања повлачи извесне дужности и одговорности, које су од посебне важности за образовни систем, пошто учитељи могу утицати на младе у учвршћивању дискриминаторних ставова.

3. РЕЛЕВАНТНИ ОСНОВ ПОСТУПАЊА У ДОМАЋЕМ ПРАВУ

Устав Републике Србије

("Службени гласник РС", број 98/2006)

Члан 46.

1. Јемчи се слобода мишљења и изражавања, као и слобода да се говором, писањем, сликом или на други начин траже, примају и шире обавештења и идеје.
2. Слобода изражавања може се законом ограничити, ако је то неопходно ради заштите права и угледа других, чувања ауторитета и непристрасности суда и заштите јавног здравља, морала демократског друштва и националне безбедности Републике Србије.

Члан 49.

Забрањено је и кажњиво свако изазивање и подстицање расне, националне, верске или друге неравноправности, мржње и нетрпељивости.

Закон о забрани дискриминације

("Службени гласник РС", број 22/2009)

Члан 11.

Забрањено је изражавање идеја, информација и мишљења којима се подстиче дискриминација, мржња или насиље против лица или групе лица због њиховог личног својства, у јавним гласилима и другим публикацијама, на скуповима и местима доступним јавности, исписивањем и приказивањем порука или симбола и на други начин.

Пракса домаћих судова

Београдски центар за људска права, Људска права у Србији у 2011, стр. 265, 266.

Виши суд у Београду изрекао је своју прву пресуду за говор мржње на основу члана 11. Закона о забрани дискриминације због коментара читалаца на веб сајту једних дневних новина поводом објављеног чланка. Пронађено је да су новине деловале дискриминаторски према представницима ЛГБТ популације, омогућавајући објављивање веома погрдних коментара. Суд је одредио привремену меру и забранио објављивање спорних коментара на сајту, наредио је објављивање пресуде у целости, али је одбацио захтев за накнаду штете. Поменути одлуку је потврдио Апелациони суд у фебруару 2012. Иако је ова пресуда веома важна за успостављање граница толеранције за говор који може бити увредљив за припаднике појединих група, није добро што је одбачен захтев за накнаду штете јер то може говорити о недовољном разумевању штетног утицаја оваквог говора.

Први основни суд у Београду, 73. П. бр. 15378/2012, 17.9.2013.

„Геј Стрејт Алијанса“ је тужила познатог политичара Драгана Марковића Палму за следећу изјаву коју је дао новинарима писаних и електронских медија: „Став јединствене Србије и мој лични став је: ми смо против сваког скупа где хомосексуалци демонстрирају улицама Београда и желе да прикажу нешто што је болест да је нормално.“

Првостепени суд је сматрао да је ова тужба неоснована и да је политичар дао саопштење у име организације која се залаже за „здраву породицу која подразумева да се лица рађају из брака мушкараца и жене, а не да буду деца „сурогат породице“ у којој ће две особе истог пола глумити маму и тату“, као и да као политичка странка имају право на свој став. Суд је подсетио да је слобода изражавања једно од фундаменталних вредности демократског друштва и да ЕСЉП наглашава у својој пракси да она подразумева и идеје које вређају, шокирају или узнемивају људе јер то захтева плурализам у друштву. Посебан куриозитет представља део образложења пресуде у којем се каже да „У време када је говор мржње и отвореног позивања на разне видове дискриминације, честа појава у политичком животу и на медијском простору Републике Србије, суд је утврдио да наведена изјава не испуњава услове да се у смислу закона о забрани дискриминације, прогласи дискриминаторним понашањем.“

Апелациони суд у Београду, Гж. 2426/14, 11.6.2014.

Апелациони суд у Београду је заузео став да пружање заштите тужиоцу не представља цензуру, нити ограничење слободе говора, већ „забрану говора којим се проносе идеје којима се подстиче дискриминација, а које могу имати штетне последице на демократске процесе и развој друштва у целини“, те је пронашао дискриминаторско понашање туженог.

Пракса Повереника за заштиту равноправности

Притужба Р И Ц против дневног листа С, мишљење од 1. септембра 2016.

Мишљење је донето у поступку поводом притужбе организација Р.И.Ц. из Б. поводом колумни Б.Ђ. „Драга, не буди педер“ и „Драга, не буди педер 2“, које су дневне новине „С.“ објавиле 21. и 28. маја 2016. године. Подносилац притужбе сматра да су објављивањем ових колумни дискриминисани геј мушкарци, лезбејке и трансродне особе. У изјашњењу на притужбу, између осталог, главни и одговорни уредник „С.“ М.Л., између осталог, навео је да је Б.Ђ., као аутор колумне, поставио услов „С.“ да не мења садржај његове колумне, односно, да уреднички колегијум не сме да цензурише његове текстове, чега се „С.“ придржавао. Наведено је да Б.Ђ. своју успешну каријеру гради својом музиком и текстовима за које одговара по субјективној одговорности, што је случај и са спорном колумном, а да се „С.“, у конкретном случају, водио чињеницом да свако има право на своје мишљење, а нарочито јавне личности које својим ставовима пропагирају вредности и циљеве за које се залажу. У току поступка утврђено је да колумна „Драга, не буди педер“ од 21. маја 2016. године садржи низ недопустивих увреда усмерених ка припадницима ЛГБТ популације које аутор назива „педери“, „чмарољуби“ и „буљолози“. Оваквим погрдним називима, аутор колумне је узнемирио и понизио припаднике/це ЛГБТ популације и врло тендециозно послао поруку својим читаоцима да су особе хомосексуалне оријентације „настране“ и да је прихватљиво да их други вређају, узнемиравају и понижавају називајући их изразито непристојним и понижавајућим именима. Међутим, у овој колумни, Б.Ђ. је отишао и корак даље у узнемиравању и понижавању припадника/ца ЛГБТ популације. Наиме, он је препоручио организаторима Параде поноса да позову навијаче, јер су они „врло толерантни према различитима“, да би потом његова реторика ескалирала речима: „Једино из дна душе мрзим и презирем оне болесне идиоте који би да убаце педерастичку у школе, који би да усвајају децу. То нису педери, то си педерчине. Њих би све послао у земље ислама, где је за њихову болест предвиђена смртна казна. Будите сигурни да нисам хомофоб само сам нормалан“. Повереница је пронашла да је Б.Ђ. подстакао мржњу према припадницима ЛГБТ популације и позвао на њихов линч. Овакав став је изразито опасан, имајући у виду да се припадници/це ЛГБТ сексуалне оријентације у нашем друштву

свакодневно сусрећу са бројним претњама, узнемиравањем и другим проблемима. На крају, Повереница констатује да је Законом о јавном информисању и медијима прописано да одговорни уредник за поједино издање, рубрику, односно програмску целину одговара за садржај који уређује. То фактички значи да је за комплетан садржај дневних новина „С.“, као и за све написе објављене у овом листу, укључујући и колумне Б.Ђ., одговоран главни уредник дневних новина „С.“.

Притужба П.П. против А.Т., мишљење од 21. марта 2015. године

Мишљење је донето у поступку по притужби П.П. и И.М.Љ.П, поднете против А.Т. из Н.П, због дискриминације на основу сексуалне оријентације и родног идентитета. У притужби је наведено да је А.Т. својим објавама на Фејсбуку и објављивањем фотографије П.П, подстакао коментаре у којима се П.П. прети смрћу. Уз притужбу су достављени и одштампани снимци Фејсбук странице А.Т. на којима се налазе наведени коментари. П.П. је навео да је због коментара у којима се позива на насиље и прети смрћу, осећа угроженим, како за своју безбедност тако и за безбедност својих најближих. У изјашњењу А.Т, наведено је да својим објавама није дискриминисао П.П, а да не може да буде одговоран за коментаре које су друга лица остављала на његовом Фејсбук профилу, и изразио жаљење због таквих коментара. У току поступка утврђено је да је А.Т. својим објавама на Фејсбуку, отворио расправу у којој је подстицана дискриминација, мржња и насиље према П.П. и особама другачије сексуалне оријентације. Утврђено је да је А.Т. одговоран због тога што је такве коментаре, који по својој садржини представљају говор мржње, држао доступним јавности, а био је у могућности да их уклони. Због тога је Повереница за заштиту равноправности дала мишљење да је А.Т. прекршио одредбе члана 11. Закона о забрани дискриминације који забрањују говор мржње.

Притужба удружења А.С. против Д.Ђ. из Н. бр. 1080, мишљење од 30. јула 2012. године

Повереници је поднета Притужба против Д. Ђ. из Ниша, кандидата за градоначелника Ниша, због говора мржње и подстицања насиља против атеиста, у изјави објављеној на ТВ „Белле амије“ 10. априла 2012. године: „Тако ми је драго да је градска општина Медијана у деци изнашла људе, верујуће људе. Јер шта је то човек ако не верује? Онда нисам потпуно сигуран да и јесте човек“.

Повереница је указала на то да су се у домаћем и упоредном праву развили одређени критеријума који су смернице за квалификовање изјава, идеја или информација као говора мржње, и да су неки од критеријума да се ради о речима, изразима и реченицама увредљивог садржаја које су упућене појединцу или групи на основу неког личног својства;

да се њима етикетирају, клевећу или исмејавају појединци или групе на основу личног својства; да је из поруке препознатљив циљ говорника да стигматизује, повреди или понизи особу или групу на основу личног својства; да код појединца или групе којој је упућен производи одређене психолошке ефекте, изазивајући страх, зебњу, нелагоду или љутњу; да ствара нетрпељивост и мржњу према појединцу или групи или позив на освету и насиље; да ствара осећај код великог броја грађана да је такво понашање према одређеном лицу или групи друштвено пожељно и оправдано; да изазива осећај код широког круга грађана да ће такво понашање бити толерисано и да неће бити предмет одговорности, и сл.

Повереница је донела мишљење да цитираном изјавом није извршен акт дискриминације, односно, да ова изјава не представља говор мржње. Повереница је посебно подвукла да он, као и било који други грађанин, има право на сопствено мишљење о томе ко су верујући људи, као и какви су људи који верују, те да у изјави Д. Ћ. није прецизирано на коју врсту вере/веровања мисли, из чега се може закључити да свако ко чује његову изјаву може овим појмовима дати другачије значење. На овакав закључак, примећује Повереница, упућује и чињеница да су представници удружења А. С. појмове 'вера' и 'верујући људи' разумели у религиозном смислу, док Д. Ћ. у свом изјашњењу на притужбу наводи да је при коришћењу појма вере мислио на веру у бољу будућност, љубав према домовини, своме граду и свему ономе што живот може учинити лепшим. Коначно, треба имати у виду и да се у конкретном случају не испитује истинитост ове изјаве, јер није у питању доказива чињеница за коју се може утврдити да ли је истинита или лажна, и да изјава Д. Ћ. садржи његово мишљење, кроз које је изразио одређене вредносне ставове.

Закључна разматрања и препоруке Комитета за укидање расне дискриминације

Комитет препоручује држави уговорници да...обезбеди да се расистички говор мржње укључујући и у писаним, говорним и онлине облицима ефикасно идентификује, истражи и казни...и предузме одговарајуће мере у борби против...расизма на интернету, и путем блокирања интернет страница намењених изазивању расне дискриминације и мржње, као и захтевањем од друштвених медија и других интернет страница које омогућавају онлајн коментаре да прате своје сајтове и одмах уклоне говор мржње.

1. ПОСЕБНЕ НАПОМЕНЕ/УКАЗИВАЊЕ НА ДРУГЕ РЕЛЕВАНТНЕ ИЗВОРЕ

Инструменти Савета Европе

Препорука Р (97) 20 државама чланицама о говору мржње

Дефинише говор мржње као сваки облик изражавања који шире, распирују, подстичу или правдају расну мржњу, ксенофобију, антисемитизам или остале облике мржње засноване на нетолеранцији, укључујући ту и нетолерантност изражену у форми агресивног национализма и етноцентризма, дискриминације и непријатељстава против мањина, миграната и особа са имигрантским пореклом. Препорука нарочито налаже да владе држава чланица треба да успоставе и одржавају целовит правни оквир који се састоји од грађанских, кривичних и управних правних одредбама о говору мржње, који омогућују државним и судским властима да у свим случајевима ускладе поштовање слободе с поштовањем људског достојанства и заштите угледа права других.

У том циљу, владе држава чланица треба да размотре начине и средства како би... на листу могућих кривичних санкција за говор мржње додале и налог за обављање друштвено корисног рада; повећале могућност за борбу против говора мржње кроз грађанско право дозвољавајући заинтересованим невладиним организацијама да подносе грађанске тужбем омогућавајући одштету жртвама говора мржње и омогућавајући судске одлуке које жртвама дају право на одговор или налажу исправке. (НАЧЕЛО 2).

Препорука налаже да владе државе чланица као и органи управе на националном, регионалном и локалном нивоу, али и државни службеници, имају посебну одговорност да се нарочито у медијима уздрже од изјава које могу да се схвате као говор мржње или као говор који би могао да произведе ефеке оправдавања, ширења или подстицања расне мржње, ксенофобије и осталих облика дискриминације засноване на нетолеранцији (НАЧЕЛО 1).

Препорука Комитета министара Савета Европе Р (97) 21 о медијима и промовисању културе толеранције

- предвиђа да проблем нетолеранције захтева разматрање како у јавности, тако и унутар медијских кућа. Искуство професионалних медијских кругова показује да би било корисно да медијске куће размисле о: **извештавању заснованом на чињеницама и истинитим подацима о расизму и нетолеранцији; опрезном извештавању када је реч о напетости међу заједницама; избегавају погрдне стереотипе описивања припадника културних, етничких или верских заједница у својим публикацијама и програмима; скрећу пажњу јавном мњењу на зла нетолеранције; оспоравају претпоставке које су садржане у нетолерантним примедбама саговорника приликом интервјуа, извештајима, дискусионим програмима и др.**

Пресуде Европског суда за људска права

Европски суд је у својој богатој јуриспруденцији дефинисао говор мржње као „сваки облик изражавања који шири, подстиче, промовише или оправдава мржњу која је заснована на нетолеранцији” (*Erbakan v. Turkey*, представка бр. 59405/00, пресуда од 6. јула 2006).

Jersild v. Denmark, представка бр. 15890/89, пресуда од 23. септембра 1994.

Подносилац представке био је ТВ новинар, који је интервјуисао 3 члана једне расистичке групе из Копенхагена. Током интервјуа, чланови групе давали су негативне изјаве о имигрантима, црначком становништву и другим етничким мањинама у Данској. После интервјуа, новинар је осуђен за пружање помоћи и помагање у дискриминацији у виду говора мржње. Разматрајући овај случај, Европски суд је истакао да аудиовизуелни медији имају много јачи утицај на појединце од штампаних медија и да ту треба бити посебно обазрив, али је пронашао да кривична осуда новинара није прошла тест пропорционалности. Суд је узео у обзир да прилог није направљен са намером да се пропагирају расистички ставови, већ да се разговара о темама која су од јавног интереса, док је емитовање ишло у оквиру озбиљног информативног програма и било је намењено добро информисаној јавности. Међутим, то не значи да новинари не треба да обрате пажњу да не постану средство за преношење и ширење расистичких изјава.

Sürek v. Turkey, представка бр. 26682/95, пресуда од 8. јула 1999.

Подносилац представке био је власник новина који је кажњен за публикување летака којима је осуђена војна активност власти у југоисточној Турској, као и брутално угушивање борбе Курда за независност и слободу. На једном летку је писало да је држава умешана у притварање, мучење и убиство политичких дисидената, док је на другом стајало да су власти учествовале у два масакра, који представљају део стратешке кампање да се униште Курди. До објављивања летака је дошло у време веома озбиљних сукоба између турских снага и побуњеничког отпора Радничке партије Курдистана, који су од 1985. године па све до 1996. године однели животе 4036 цивила и 3884 припадника безбедносних снага. Европски суд је заузео став да је праг дозвољене критике у политичкој дебати већи у односу на власт, него у односу на обичног

грађанина, или чак политичара. Ипак, мора се забранити говор који позива на крвну освету стварајући лоше емоције и појачавајући предрасуде које могу довести до насиља, а у том случају држава ужива „широко поље процене“ код испитивања неопходности ограничења слободе изражавања. Дакле, Суд је сматрао да је овим чланком пренета порука читаоцу да је насиље неопходна и оправдана мера самоодбране од агресора, и да као таква не може уживати заштиту предвиђену чланом 10. Европске конвенције.

Le Pen v. France, predstavka br. 18788/09, пресуда од 10. априла 2010.

Суд је заузео став да позивање на одговорност за изјаве дате у контексту опште дебате о проблемима који су повезани са интеграцијом имиграната, зависи од процене државе да ли је оно неопходно у демократском друштву. Тако је у случају Ле Пена, председника француске партије Национални фронт, Суд сматрао да су његови коментари уперени против Муслимана изазивали осећај одбацивања и непријатељства. Он је у својим говорима упозоравао на увећање броја муслиманске заједнице, која већ сада представља латентну опасност за дигнитет и безбедност француског народа.